

**Centrul de Resurse a Organizațiilor Neguvernamentale pentru Drepturile Omului
(CReDO)**

**Oferta tehnică
pentru serviciile de expertizare și evaluare a politicilor publice pentru domeniul
procesul electoral (LOT VIII)**

Cuprins

1. Scop.....	1
2. Metodologie.....	2
3. Echipa de bază	7
4. Planul de acțiuni (preliminar).....	8

1. Scop

LOT VII: Servicii de expertizare și evaluare a politicilor publice pentru domeniul *Proces electoral. În special este necesară evaluarea Pilonului IV al Strategiei- Comisia Electorală Centrală și partidele politice*, care se axează pe următoarele priorități și rezultate scontate:

Prioritățile pilonului IV	Rezultate scontate	Indicatori de rezultat
IV. 1 Transparența finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale	Societatea <i>informată cu privire la sursele de finanțare</i> a partidelor politice și a campaniilor electorale	-Monitorizare publică posibilă, -Rapoartele partidelor poli privind finanțarea campanii electorale, disponibile
IV.2. Control eficient al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale	-Asigurarea accesului la guvernare pentru partidele oneste și politicienii integri	-Monitorizarea din partea societății civile și a misiunilor internaționale de observare a alegerilor consemnează îmbunătățiri, -Încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale și cu privire la coruperea alegătorilor, investigate, -Sancțiuni administrative, contravenționale și penale aplicate,

Ținte specifice ale obiectivului nr. 16 de dezvoltare durabilă al ONU:

- Reducerea semnificativă a fluxurilor financiare ilicite [...] (16.4)
- Reducerea semnificativă a corupției și mituirii în toate formele lor (16.5)
- Asigurarea accesului public la informații și protejarea libertăților fundamentale [...] (16.10).

Obiectivul pilonului al IV-lea: Creșterea integrității politice și consolidarea controlului asupra finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale

Indicatori de impact:

- Încrederea în Comisia Electorală Centrală îmbunătățită
- Încrederea în partidele politice îmbunătățită.

Indicatorul de evaluare este - Evaluarea mecanismului de finanțare a partidelor politice în vederea instituirii unui control eficient al finanțării acestora și a campaniilor electorale.

2. Metodologie

Elementele cheie ale metodologiei se compun din instrumente de colectare a informației și elemente de analiza.

2.1 Abordări de analiză

Reforma finanțelor partidelor politice și a campaniilor electorale a fost introdusă treptat în 2012-13 și ulterior unele îmbunătățiri în 2015-16. În anul 2014 a avut loc alegerile parlamentare iar în anul 2015 alegerile locale fiind testate în practică prevederile reformei finanțelor partidelor politice și a campaniilor electorale urmare a propunerilor din partea grupului de lucru a experților. Rapoartele de monitorizare ale CEC și a mai multor organizații specializate¹ O analiză ex-post formală nu a fost realizată urmare acestor modificări de politică de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale.

Analiza finanțării partidelor/actorilor politici și a campaniilor electorale în contextul funcționării sistemului electoral mixt este încă o provocare. Desfășurarea alegerilor parlamentare din 2019 este un prilej de colectare a datelor din prima sursă pentru a face concluzii de rigoare.

Principalele abordări de analiză care vor fi utilizate:

- Deconstrucția cadrului de schimbare în baza teoriei schimbării,
- Analiza eficienței, eficacității intervenției guvernamentale,
- Analiza cauza-efect a problemei,
- Analiza eficienței, eficacității, sustenabilității și relevanței,
- Elaborarea concluziilor probate și recomandărilor bazate pe probe de politici și practici pozitive,
- Estimarea calitativă a costurilor de modificare a politicii, intervenției.

În cadrul abordărilor de analiză se vor utiliza instrumentele juridice, instituționale, financiar-economice:

¹ CReDO: Monitorizarea finanțării campaniilor electorale (2014), Promolex: Monitorizarea alegerilor parlamentare (2014), alegerilor prezidențiale (2016).

- Analiza consistenței politicii și instrumentelor politicii de schimbare,
- Analiza finanțelor partidelor politice și a campaniilor electorale din 2010 (parlamentare, până la reformă), 2014 (parlamentare), 2016 (prezidențiale),
- Analiza ex-post a reformei finanțării partidelor electorale, a campaniilor electorale,
- Analiza ex-ante a propunerilor de politici,
- Analiza comparativă a normelor regulatorii existente, funcționale din perspectiva compatibilității la standardul internațional regulator, practica pozitivă existentă,
- Analiza consistenței interne a normelor regulatorii existente, funcționale și calitatea transpunerilor acestora, inclusiv practica administrativă și jurisprudența judiciară, administrativă,
- Evaluarea capacităților instituționale, deprinderilor existente din perspectiva celor necesare în evidențierea discrepanțelor necesare de a fi consolidate și formate.

Teoria schimbării presupune înțelegerea situației înaintea intervenției politicii și estimarea ex-ante a rezultatului dorit după încheierea acesteia. Teoria schimbării este un cadru de schimbare care facilitează managementul schimbării care poate cuantifica și măsura schimbarea proiectată.

Grafic 1 Logica teoriei schimbării

În cadrul teoriei schimbării, problematica drepturilor omului este în perspectiva creării bunurilor publice care asigură drepturile omului în domeniile concrete, intervenția Guvernului fiind justificată de necesitatea realizării principiilor fundamentale și de asigurare a manifestării depline a cetățeanului. Astfel, teoria schimbării în acest domeniu determinată de eficacitatea, eficiența a intervenției.

În reprezentarea tabelară, logica schimbării pentru fiecare domeniu strategic selectat deconstrucția intervenției, rezultatelor așteptate, condițiilor pentru realizare și factorilor externi care pot afecta advers realizarea acestora.

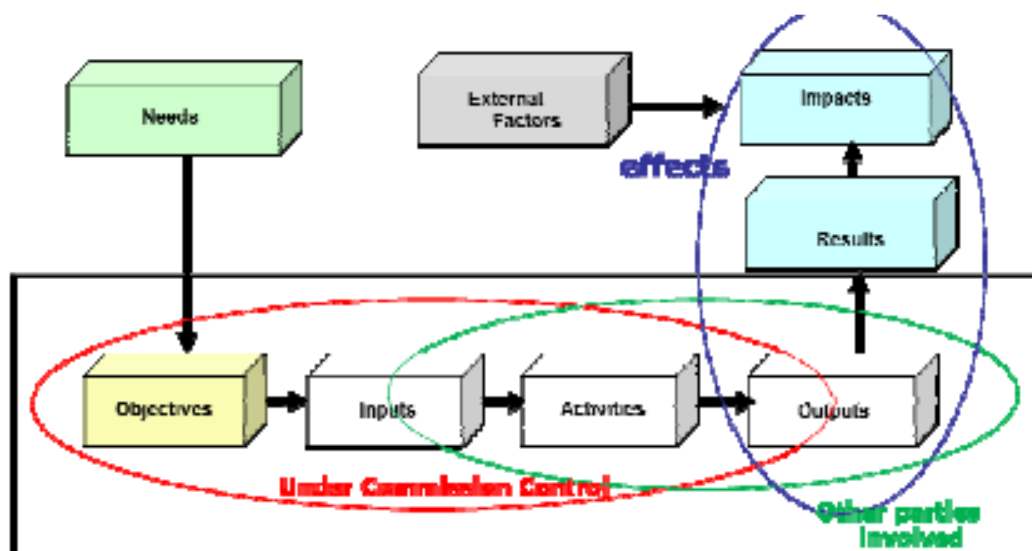
Tabel 2 Cadrul logic de schimbare în formularea obiectivelor de dezvoltare

Viziunea		
Obiective (schimbarea dorită, propusă) Obiectiv 1 Obiectiv 2 ... Obiectiv N	Rezultatele așteptate, indicatorii de măsurare a schimbării, impactului, transformării pentru fiecare obiectiv Pentru fiecare obiectiv: <u>Base-line</u> 2018: <u>Situația dorită în 2022:</u>	Factorii externi, precondițiile realizării

Obiective specifice (pentru fiecare obiectiv) reiese și exhaustiv contribuie la realizarea obiectivelor de dezvoltare a țării Obiectiv specific 1.1 Obiectiv specific 1.2	Rezultatele așteptate, indicatorii de măsurare a rezultatului, transformării instituționale, impactului asupra cetățenilor, transformării pentru fiecare obiectiv specific Pentru fiecare obiectiv specific: <u>Base-line</u> 2018: <u>Situația dorită în</u> 2022: O parte din indicatori sunt indicatori la nivelul impactului asupra cetățenilor	Precondițiile necesare
Acțiuni (pentru fiecare obiectiv specific) Acțiunea 1.1.1 Acțiunea 1.1.2 ... Acțiunea N.1.1 Acțiunea N.1.2 ...	Costurile estimate	Responsabilitățile instituționale

Prin urmare, pentru domeniile strategice selectate, se va reproduce modelul de intervenție relevant, eficient și eficace care va produce rezultatul și impactul dorit după cum se expune mai jos.

Grafic 3 Intervenția guvernamentală

Astfel, evaluarea ca concluziile finale ca determina dacă intervențiile sunt:

Relevante – intervențiile și acțiunile sunt în măsura de a produce efecte asupra problemei identificate, situației și contextului, calității politicii propuse.

Eficiente și Eficace – determină dacă resursele (banii, resurse umane, activele capitale/facilitățile) sunt utilizate optim, și acestea sunt canalizate în formula optima de a realiza și atinge obiectivele propuse,

Sustenabile – determină dacă rezultatele așteptate sunt durabile,

Produc impact așteptat – determină în ce măsură intervențiile pot rezulta în producerea rezultatelor așteptate.

Pentru a facilita realizarea graficului de mai sus pentru fiecare domeniu selectat strategic va fi realizat exercițiu de cauza-problema-efect. Exercițiul va fi realizat după modelul:

Grafic 4 Analiza problema-cauze-soluții (exemplu)

Sau în forma tabelară în funcție de specificul domeniului.

Tabel 5: Cadrul problema-cauza-efect

Descrierea situației		
-Identificarea problemei sau a problemelor -Identificarea grupurilor vulnerabile	-Identificarea și evaluarea politicilor relevante, analiza ex-post a fiecărei politici relevante -Identificarea impactului asupra unor considerente speciale (drepturile omului, etc)	-Identificarea tendințelor relevante, factorilor externi care influențează
-Identificarea și cuantificarea cauzelor care confirmă și explică problema sau problemele identificate	-Identificarea practicilor pozitive din alte jurisdicții relevante	Dezvoltarea posibiloilor scenarii cu factorii cheie relevante

Discrepanțele dintre intervenția existentă propusă în PNADO 2018-22 și intenția de produce schimbările eficiente, eficace cu impact vor fi cuantificate prin: a) modificarea prin completarea planului de acțiuni, b) modificarea prin consolidarea, rectificarea acțiunilor propuse, c) modificarea responsabililor de implementare și a mecanismului de implementare și de monitorizare, evaluare.

2.2 Abordările de colectare a datelor, informațiilor, probelor

Procesul de colectare a informațiilor, datelor pentru efectuarea analizei este descris în această secțiune. Datele colectate sunt sistematizate și transformate în informații necesare și utile pentru producerea probelor de politici care sunt folosite pentru a formula concluzii și recomandări. Graficul

de mai jos demonstrează procesul și legătura dintre nivelele diferite a datelor, informațiilor și probelor de politici.

Grafic 6 Relația dintre datele primare, informațiile și probele folosite în scopul formulării concluziilor și politicilor

La prima etapă se va realiza colectarea datelor directe și secundare/indirecte:

- interviuri cu responsabili și beneficiarii,
- focus grupuri cu beneficiarii politicilor și experții,
- chestionare pentru grupurile beneficiare, experții,
- revizuirea datelor administrative, statistici oficiale, statisticilor financiare CEC, Ministerul Justiției,
- observarea finanțelor partidelor politice din 2019,
- revizuirea cercetărilor, rapoartelor relevante,
- identificarea și selectarea legislației relevante, practicii administrative și judiciare,
- identificarea surselor analitice relevante bazate pe probe.

La a 2-ua etapă, în baza datelor se va realiza sistematizarea datelor în informații pentru analiză și interpretare:

- clasificarea și sistematizarea datelor primare cu caracter cantitativ și calitativ,
- textele concluziile, recomandărilor entităților internaționale specializate (GRECO, OSCE/ODIHR),
- identificarea practicilor dominante,
- corelarea datelor primare, interacțiunea datelor și replicarea acestora,

La a 3-ea etapă se va realiza, transformarea informației în probe:

- probe care stau la probarea concluziilor,
- probe care atestă calitatea recomandărilor și propunerilor,
- probele de politici formează baza de implementare a politicilor recomandate.

2.3 Structura raportului final

Redacția preliminară a raportului final va avea următoarea structură: **Evaluarea politicii și consolidarea politicii privind finanțarea partidelor politice și campaniilor electorale**

- Sumar executiv
- Concluzii și recomandări generale
- Standardele și practicile pozitive internaționale,
- Evaluarea indicatorilor internaționali privind procesul electoral referire la Moldova
- Evaluarea situației existente,
 - analiza ex-post a reformei din 2012-2016,
 - rezultatele monitorizării alegerilor 2014 (parlamentare), 2016 (prezidențiale),
 - analiza principalelor provocări pendinte.
- Analiza propunerilor existente în spațiul public, inclusiv al recomandărilor entităților internaționale,
 - analiza concluziilor, recomandărilor, propunerilor Comisia Veneția, OSCE/ODIHR, Rezoluții Parlamentul European,
 - analiza propunerilor actorilor politici,
- Concluziile privind consolidarea regimului financiar al partidelor politice și a campaniilor electorale,
 - Analiza alternativelor de politici în contextul sistemului electoral mixt,
 - Evaluarea ex-ante a propunerilor cheie,
- Recomandările specifice și propuneri de politici,
- Referințe
- Anexe

3. Echipa de bază

Dovada experienței se va face prin prezentarea de documente justificative (CV, referințe la contracte, referințe la certificate și recomandări, lista publicațiilor, declarație pe propria răspundere, alte documente), din care să rezulte participarea în calitate de expert. Echipa cheie este echilibrată și compusă din cercetători academici și cercetători practici în domeniul electoral.

- Alexandru Solcan (coordonator academic), expert național, doctor și conferențiar în științe politice, peste 10 publicații științifice în domeniul sistemului electoral și a partidelor politice, CV anexat,
- Natalia Putina, expert național, doctor în științe politice, peste 10 publicații științifice în domeniul electoral și al partidelor politice cu referire la politica electorală regională și în autonomii din Moldova și alte țări, CV anexat,
- Serghei Ostaf (coordonator), expert internațional, membru grupului de experți OSCE/ODIHR în libertatea de asociere și întrunire, autor coordonator și autor principal a peste 10 evaluări practice și analize în domeniul sistemelor electorale, monitorizării campaniilor electorale și finanțelor electorale și a partidelor politice (în cadrul CReDO), CV este anexat,

- Vladislav Panico, expert național financiar, coautor a 3 lucrări de cercetare pe aspecte de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale (în cadrul CReDO), CV anexat.

În evaluare vor fi implicate și alte specialiști pe unele domenii concrete.

4. Planul de acțiuni (preliminar)

Evaluarea va avea ca finalitate câteva produse livrabile:

- Raportul de expertiză și evaluare a politicilor publice pentru în limba română.
- Prezentarea în forma interactivă a concluziilor și recomandărilor, inclusiv participarea la evenimente și acțiuni publice necesare pentru a explica și detalia concluziile și recomandările,
- participarea la diverse întâlniri necesare cu factorii decizionali privind discutarea concluziilor și formularea propunerilor de modificare a politicii.

Evaluarea se va compune din 3 etape cheie.

Tabel 8 Etapele implementării

Termenul de prezentare a raportului final de expertiză și prevăzute 30 aprilie 2019. Produsele intermediare vor include: timp de 10 zile pentru raportul inițial; timp de 1 lună raportul intermediar; timp de 2 luni raportul final.

Tabel 7 tabel preliminar al implementării

	Sarcina/Activitatea	Livrabilul	Perioada de timp
	Pregătirea planului de lucru care include metodologia, instrumentele de colectare a datelor, planul de lucru cu termene clare	Raport de inițiere și un plan de lucru cu termene clare (3-5 pagini)	5 zile

		Metodologie elaborată	
	Colectarea datelor în baza metodologiei elaborate și analiza documentului de politici	Documente analizate	10 zile
	Organizarea consultărilor, ședințelor/ grupurilor de lucru în analiza documentului de politici	Procese-verbale ale discuțiilor cu părțile interesate relevante	10 zile
	Elaborarea raportului de expertizare și evaluare final	Raportul final Prezentare power point	20 zile

Serghei Ostaf
Director
Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO)